

MANIFEST DEL DIA MUNDIAL DEL TEATRE,

per Augusto Boal

Totes les societats humanes són espectaculars en la seva vida quotidiana i produeixen espectacles en moments especials. Són espectaculars pel que fa a la forma d'organització social i produeixen espectacles com aquest que heu vingut a veure. Encara que inconscientment, les relacions humanes s'estructuren de forma teatral: l'ús de l'espai, el llenguatge corporal, l'elecció de les paraules i la modulació de les veus, la confrontació d'idees i passions, tot el que fem a l'escenari ho fem sempre en les nostres vides: nosaltres som el teatre!

No només les bodes i els funerals són espectacles, també ho són els rituals quotidians que, per la seva familiaritat, no ens arriben a la consciència. No només les pompes, sinó també el cafè del matí i el bon dia, els tímids enamoraments, els grans conflictes passionals, una sessió del Senat o una reunió diplomàtica; tot és teatre.

Una de les funcions principals del nostre art és fer conscients aquests espectacles de la vida quotidiana on els actors són els propis espectadors i l'escenari és la platea i la platea, escenari. Tots som artistes: fent teatre, aprenem a veure allò que és evident, però que som incapaços de veure en estar tant habituats a mirar-ho. Allò que ens és familiar es converteix en invisible: fer teatre, al contrari, il·lumina l'escenari de la nostra vida quotidiana.

El setembre de l'any passat, vam quedar sorpresos per una revelació teatral: nosaltres pensàvem que vivíem en un món segur, malgrat les guerres, genocidis, hecatombes i tortures que s'esdevenien, sí, però lluny de nosaltres, en països distants i salvatges. Nosaltres que vivíem segurs amb els nostres diners guardats en un banc respectable o en mans d'un honest corredor de

borsa, vam ser informats que aquells diners no existien, que eren virtuals, lletja ficció d'alguns economistes que no eren ficció, ni eren segurs, ni respectables. No passava de ser mal teatre amb un trist embolic, on pocs guanyaven molt i molts ho perdien tot. Polítics dels països rics es tancaven en reunions secretes i d'allà sortien amb solucions màgiques. Nosaltres, les víctimes de les seves decisions, continuàvem d'espectadors asseguts a l'última fila de les grades.

Vint anys enrere, vaig dirigir 'Fedra' de Racine, a Rio de Janeiro. L'escenari era pobre: a terra, pells de vaca, a l'entorn, bambús. Abans de començar l'espectacle, deia als meus actors: "Ara acaba la ficció que fem en el dia a dia. Quan creuem aquests bambús, allà a l'escenari, cap de nosaltres té el dret de mentir. El Teatre és la Veritat Amagada".

Veient el món, a més de les aparences, veiem opressors i oprimits en totes les societats, ètnies, gèneres, classes i castes, veiem el món injust i cruel. Tenim l'obligació d'inventar un altre món perquè sabem que un altre món és possible. Però ens incumbeix, a nosaltres, de construir-lo amb les nostres mans entrant a escena, a l'escenari i a la vida.

Assistiu a l'espectacle que ara comença, després, a casa vostra amb els vostres amics, feu les vostres pròpies obres i veieu el que mai no heu pogut veure: allò que salta a la vista. El teatre no pot ser només un esdeveniment, és una forma de vida!

D'actors en som tots, el ciutadà no és aquell que viu en societat: és qui la transforma!

***Augusto Boal és dramaturg i director d'escena, creador del Teatre de l'Oprimit.